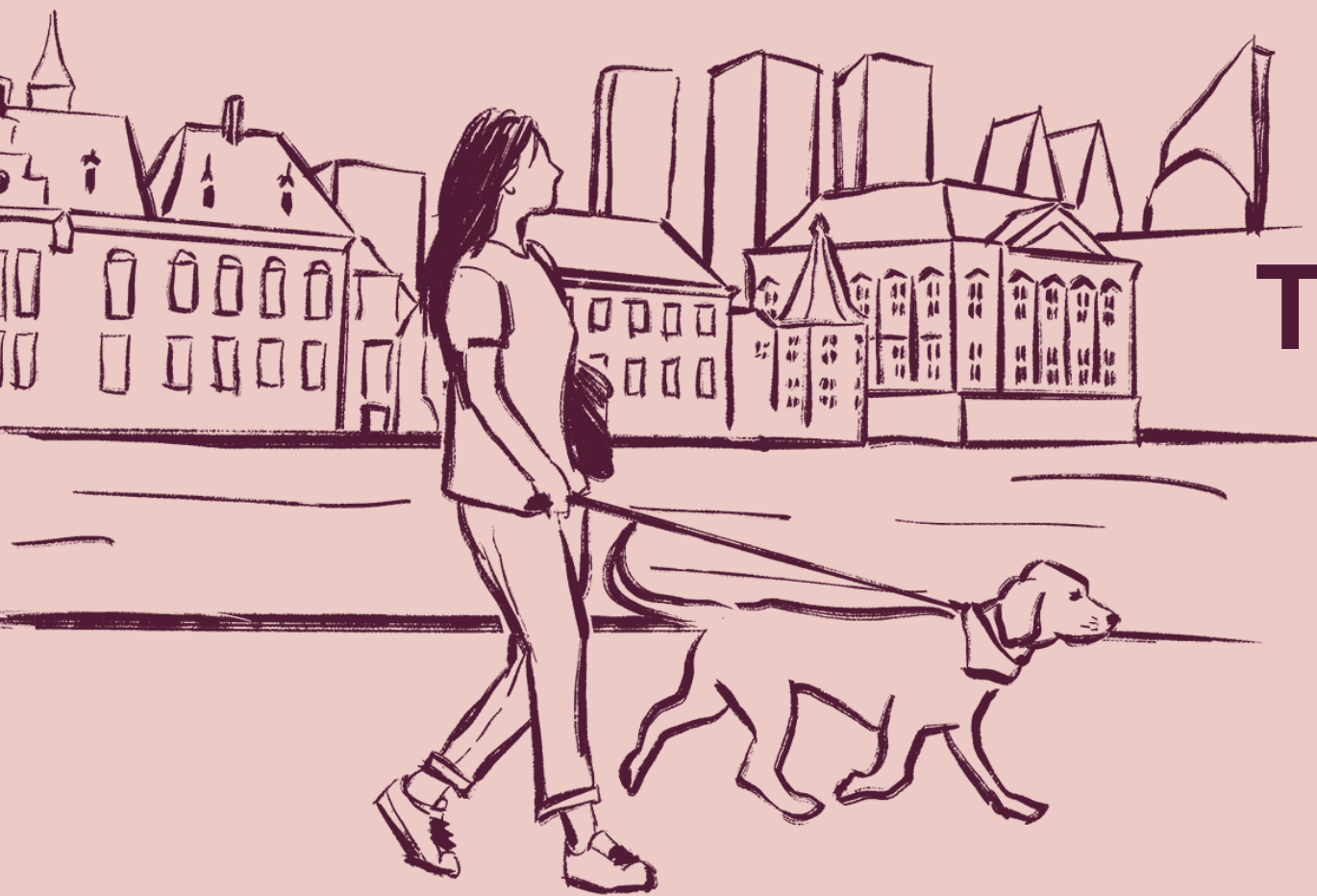


2 december 2025

Technische briefing Eerste Kamer





Programma

- 17:00 Korte inleiding door Floortje Scheepers
- 17:05 Toelichting advies 'Te heet onder onze voeten' door Martijn van der Steen
- 17:10 Vragenronde
- 17:40 Toelichting advies 'Het rimpeleffect' door Joris van Eijck
- 17:45 Vragenronde
- 18:15 Toelichting advies 'Op de rem!' door Floortje Scheepers
- 18:20 Vragenronde
- 18:50 Rondvraag
- 18:58 Afronding en sluiting



De Raad voor Volksgezondheid
& Samenleving inspireert en
adviseert over hoe we morgen
kunnen leven & zorgen

↳ Ontmoet de Raad



Jet Bussemaker
Voorzitter



Joris van Eijck
Raadslid



Erik Dannenberg
Raadslid



Cathalijne
Dortmans
Raadslid



Ageeth Ouwehand
Raadslid



Martijn van der Steen
Raadslid



Pieter Barnhoorn
Raadslid



Hafez Ismaili
M'hamdi
Raadslid



Godfried Bogaerts
Raadslid



Floortje Scheepers
Raadslid



Robert Vonk
*Waarnemend
directeur*

Rode lijnen

De adviezen behandelen uiteenlopende thema's, maar hebben dit gemeen:

- Urgente en zeer actuele maatschappelijke opgaves
- Huidig beleid schiet op deze opgaves tekort

De rode lijnen die wij in de handelingsperspectieven willen meegeven zijn:

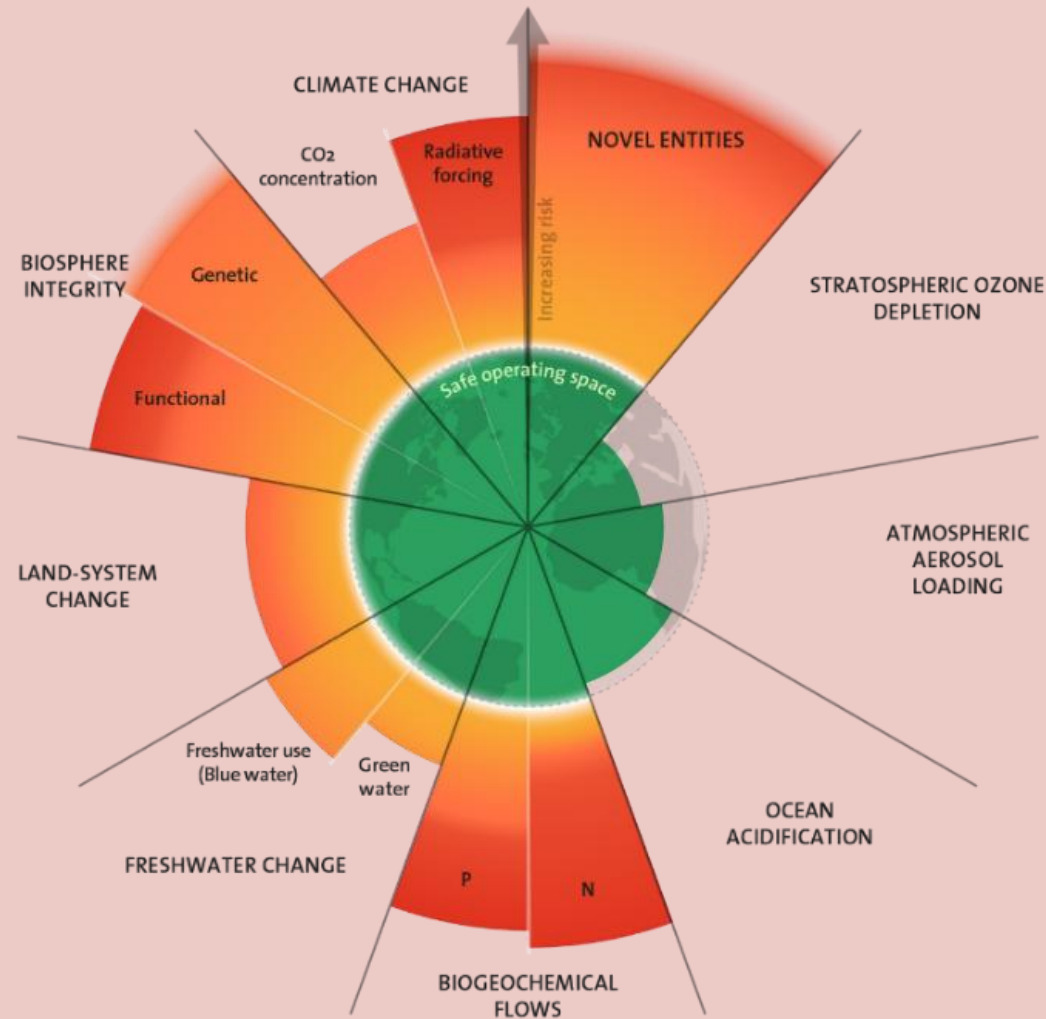
- Van individuele zorg naar volksgezondheid
- Van het zorgdomein naar maatschappelijk vraagstuk

Te heet onder onze voeten

*Gezond samenleven kan alleen
op een gezonde planeet*

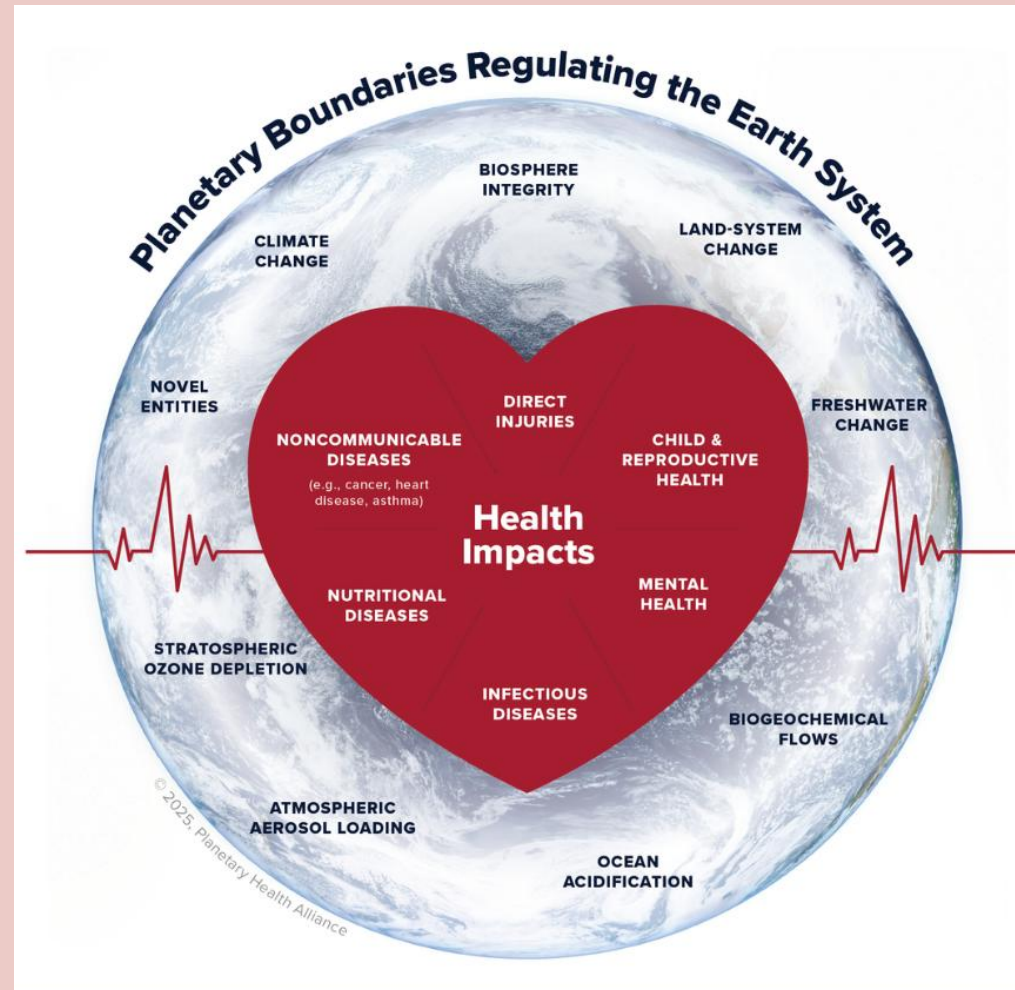
Raadslid Martijn van der Steen & adviseur Jodine Smits

↳ Planetaire grenzen als maat voor de gezondheid van de planeet



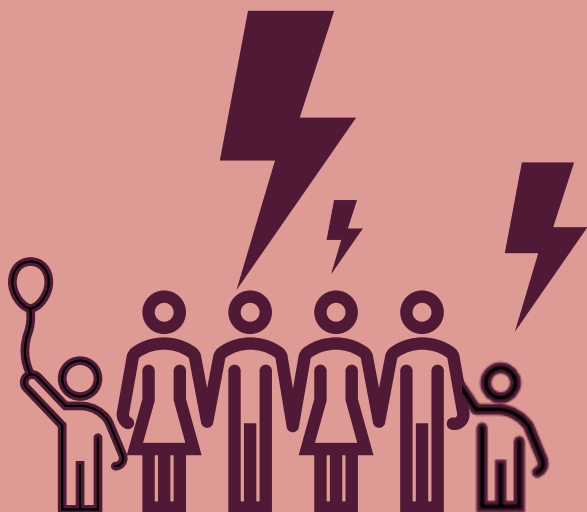
Bron: Azote for Stockholm Resilience Centre, gebaseerd op Richardson et al. (2023)

↳ Planetaire gezondheid heeft grote invloed op gezondheid



Bron: Planetary Health Alliance (2025)

➔ Drie oneerlijke ongelijkheden



Effecten



Oorzaken



Kosten en Baten

En: oneerlijke ongelijkheden leiden tot minder draagvlak voor beleid



Als je doet wat je deed, krijg je wat je kreeg:
onvoldoende resultaten

Brede welvaart

Brede welvaart nu gaat steeds meer ten koste van latere generaties

15-5-2024 10:30

Circulaire economie

Nieuwste ICER- rapport: materiaalgebruik fors terugbrengen blijkt lastig

Klimaat

Klimaat- en Energieverkenning 2024

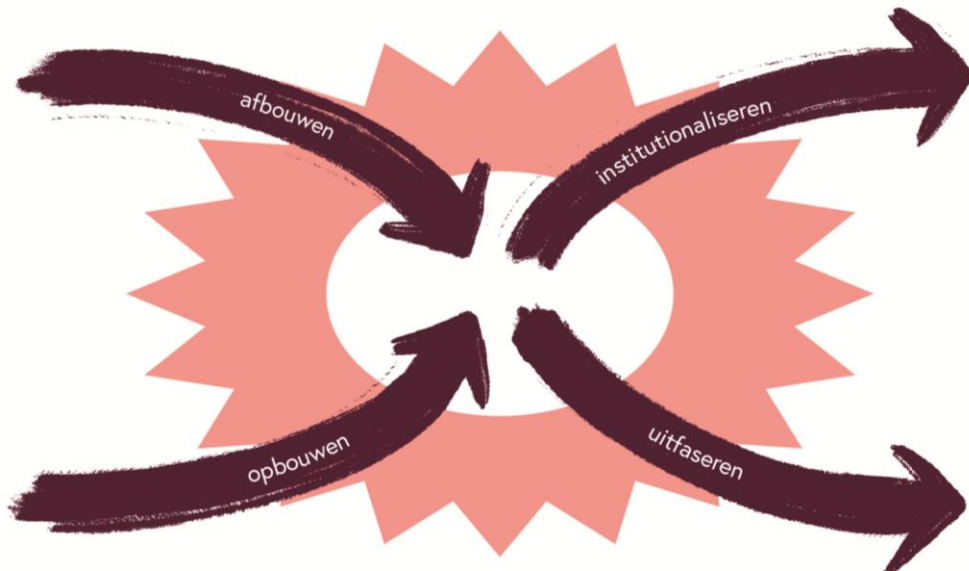
24-10-2024

Klimaatdoel 2030 raakt uit zicht; extra beleid met snel effect nodig

Milieuvervuiling

Jaarlijks ten minste 46 miljard euro schade door milieuverontreiniging in Nederland

Nieuws | 19 juni 2025 | [Fiscale vergroening](#)



↳ Hoofdboodschappen

- Planetaire gezondheid vormt de basis voor volksgezondheid en voor een gezonde samenleving
- Benader dit complexe vraagstuk vanuit een systeem perspectief
- Heb expliciet oog voor rechtvaardigheid in de transitie naar gezond samenleven binnen planetaire grenzen

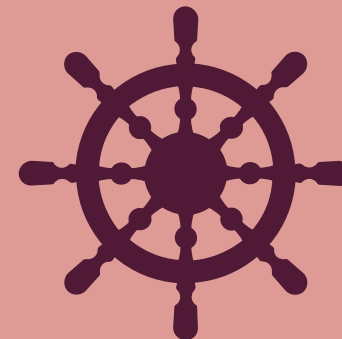
↳ Drie concrete acties om gezond samenleven binnen planetaire grenzen centraal stellen:



Inzicht

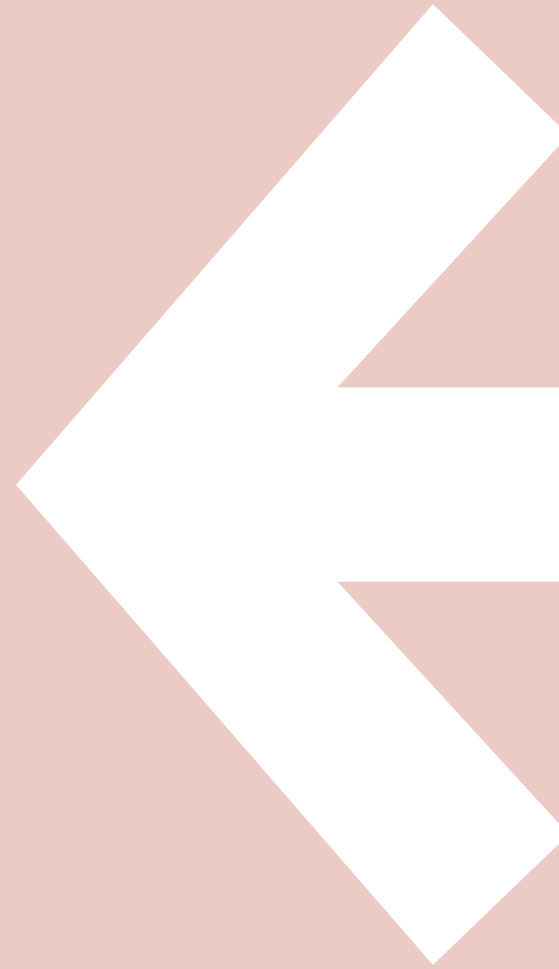


Gewicht



Evalueren en bijsturen

Vragenronde



Het rimpeleffect

*tijd voor een samenlevingsbrede en
samenlevingsgerichte benadering
van veroudering*

Raadslid Joris van Eijck & adviseur Sanne Allers

↳ Waarom dit advies?

- Het thema vergrijzing is niet nieuw.
- Veel adviezen en rapporten verschenen.
- Er wordt stevig ingezet op allerlei vraagstukken in politiek, beleid en uitvoering.

Tegelijkertijd:

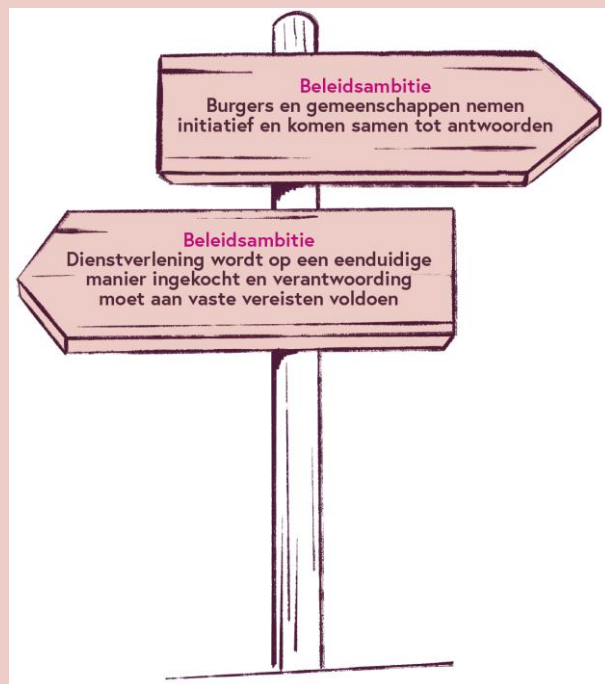
- De vergrijzing zet tot 2040 in rap tempo door en blijft daarna *stabiel hoog*.
- De samenleving verandert permanent en wordt in zijn geheel ouder.
- Veroudering gaat dus niet alleen over de groep ouderen of het domein zorg: het is een samenlevingsvraagstuk.

Wat zien we?

- We weten wat ons te doen staat. Er liggen grote opgaven op het vlak van:
 - sociale cohesie
 - wonen en de leefomgeving
 - inrichting van de arbeidsmarkt
 - het versterken van publieke basisvoorzieningen
 - blijvende participatie / kunnen blijven meedoen naar mogelijkheden en behoefte
- Er zijn rondom deze opgaven veel ontwikkelingen gaande, maar deze zijn vaak **doelgroepspecifiek en domeinspecifiek** ingestoken.

↳ **Beleid wijst verschillende kanten op**

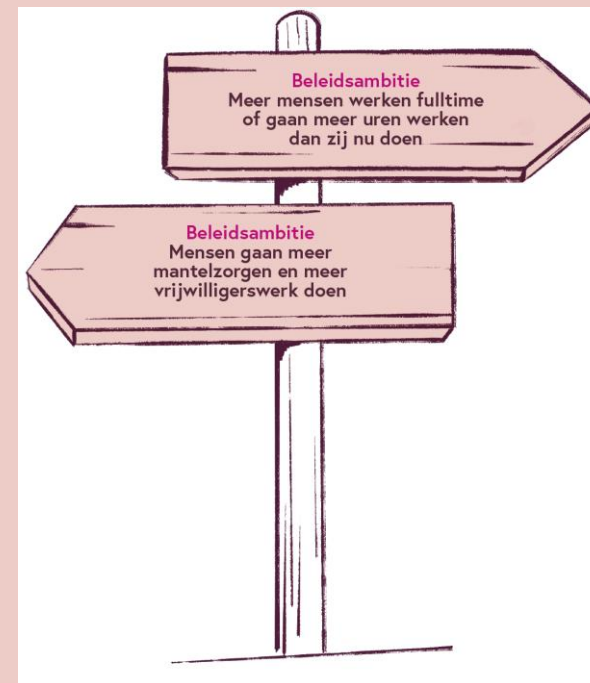
Spanning 1: tussen overheidssturing en maatschappelijke ontwikkeling



Voorbeeld:
(burger)initiatief
wordt toegejuicht
én afgeremd

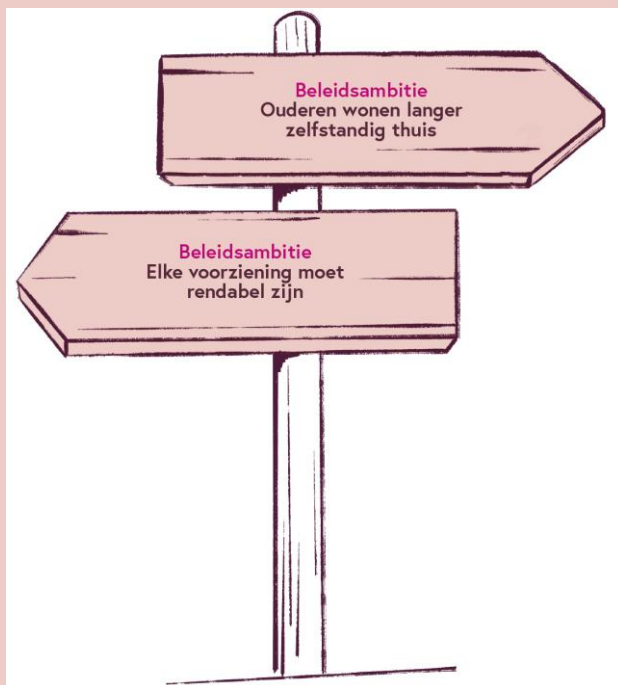
Spanning 2: tussen (de belangen van) generaties

Voorbeeld:
jongere
generaties wordt
gevraagd meer te
werken én meer
te mantelzorgen



↳ **Beleid wijst verschillende kanten op**

Spanning 3: tussen beleidsdomeinen



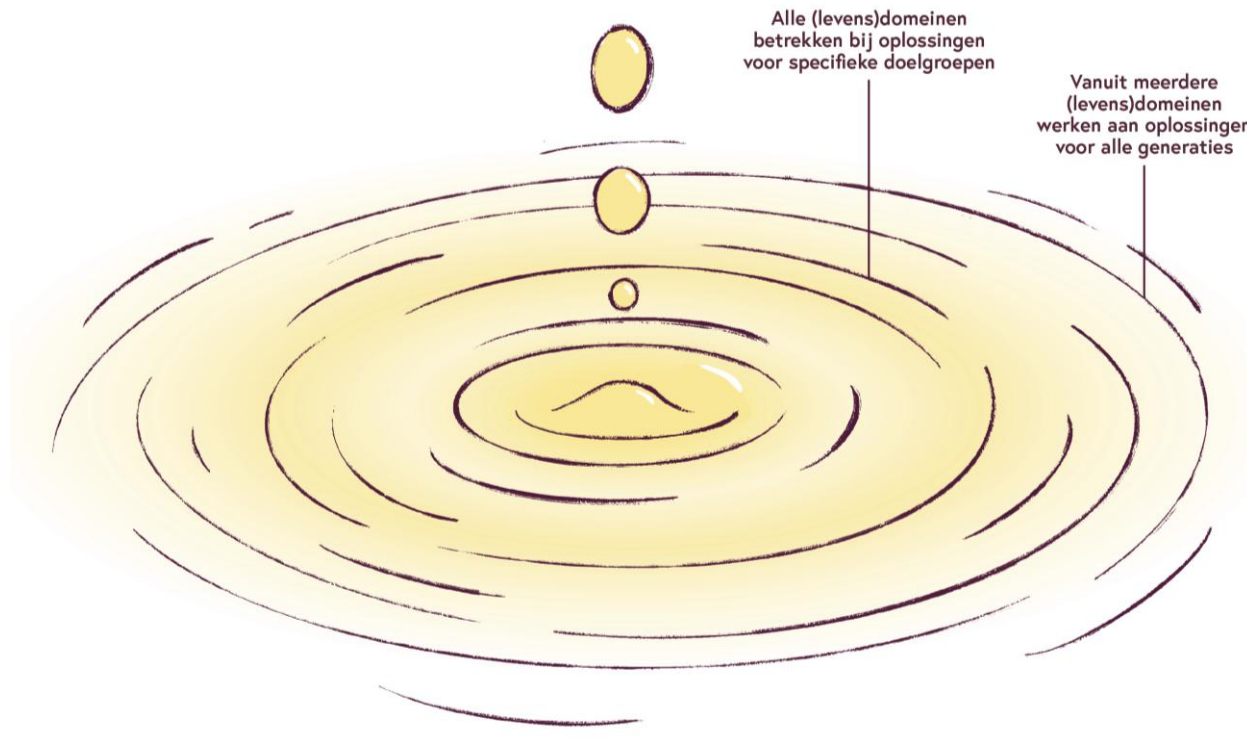
Voorbeeld: de inzet is langer zelfstandig thuis wonen, maar de sturing is maar beperkt gericht op het behoud van voorzieningen dichtbij

Spanning 4: binnen beleidsdomeinen

Voorbeeld: de botsing tussen de inrichting van het zorgsysteem en de transitie naar gezondheid, vitaliteit en samenleven



Anders kijken



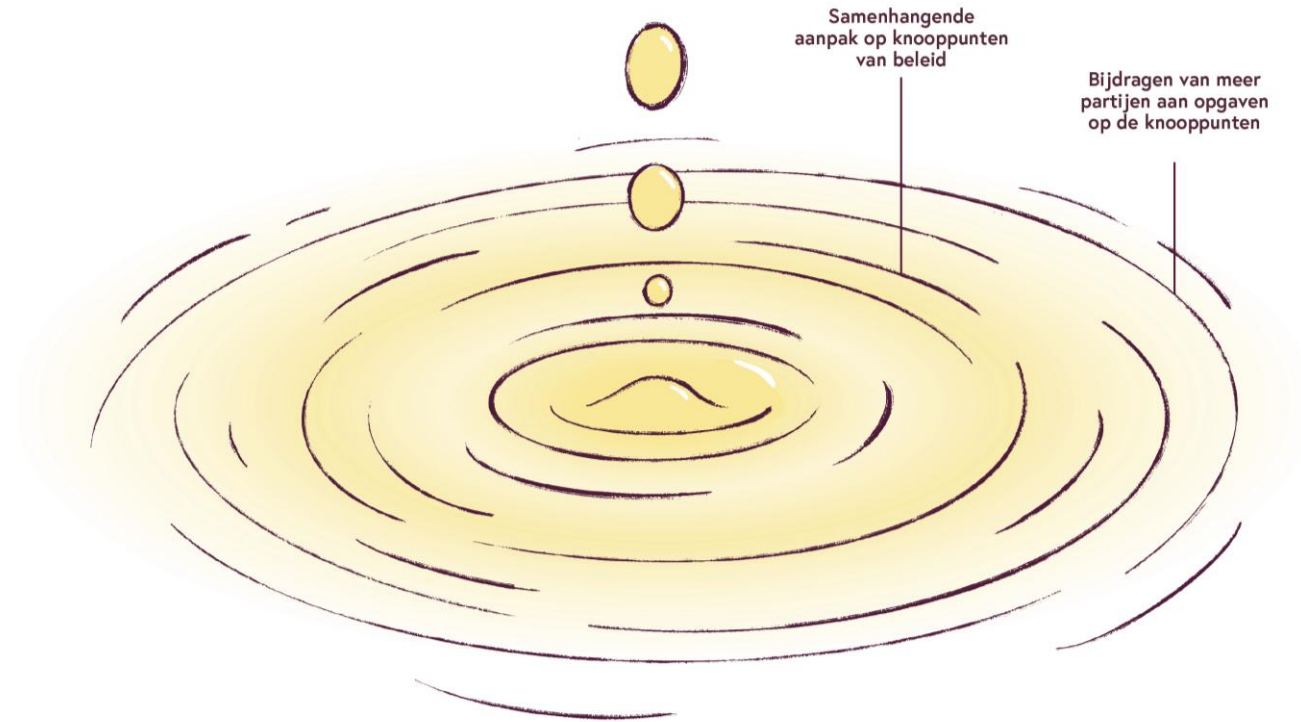
Hoe

- Samenlevingsbreed: oog voor alle domeinen
- Samenlevingsgericht: oog voor alle generaties en voor initiatief in de samenleving

Bijvoorbeeld

Een passende woon-leefomgeving vraagt om het herzien van de ordeningsprincipes van onze woningmarkt

Anders aanpakken



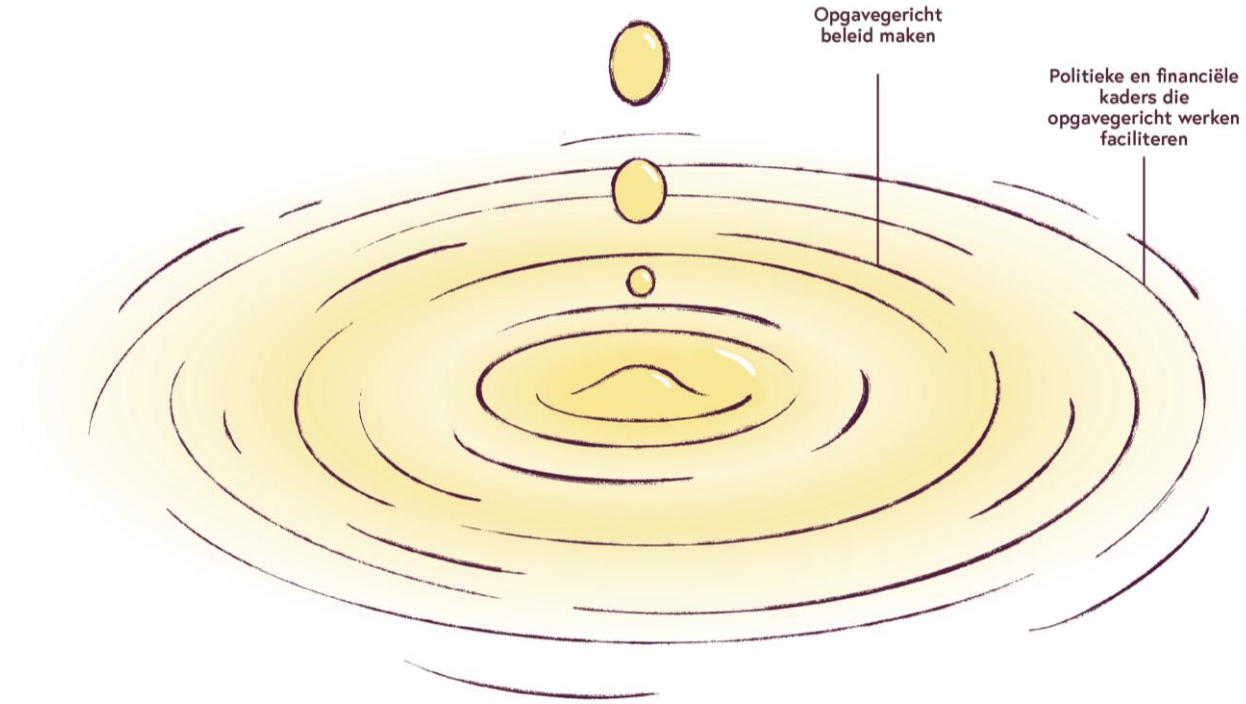
Hoe

- Van een focus op integrale aanpak naar een samenhangende aanpak en meervoudige oplossingen

Bijvoorbeeld

Partijen buiten de cirkel werknemer-werkgever-overheid laten bijdragen aan oplossingen voor de druk op formele zorg en mantelzorg

Anders sturen



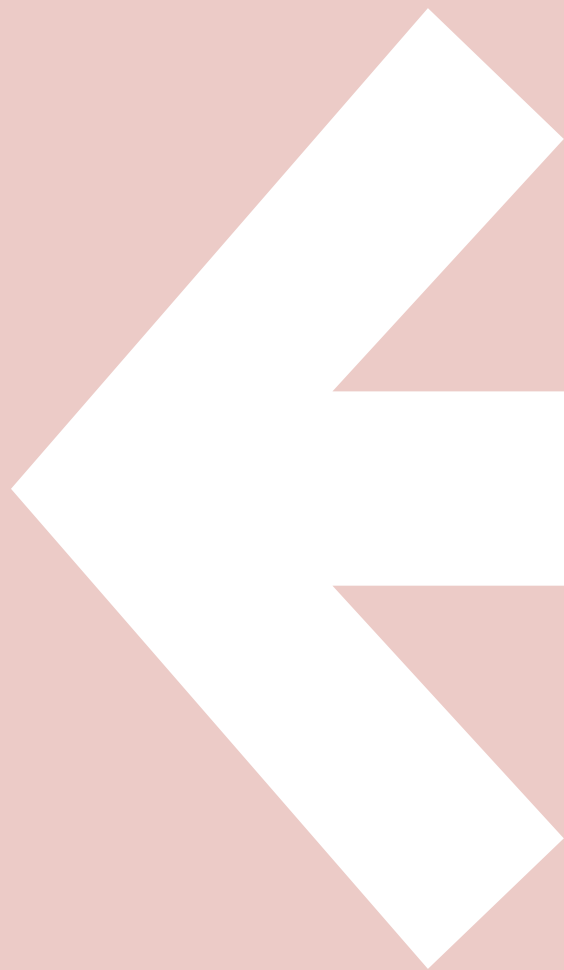
Hoe

- Van sturen op thema's of domeinen naar opgavegericht sturen

Bijvoorbeeld

Schrijf coalitieakkoorden en regeerprogramma's met een visie op de grote opgaven in plaats van de klassieke domeinspecifieke insteek

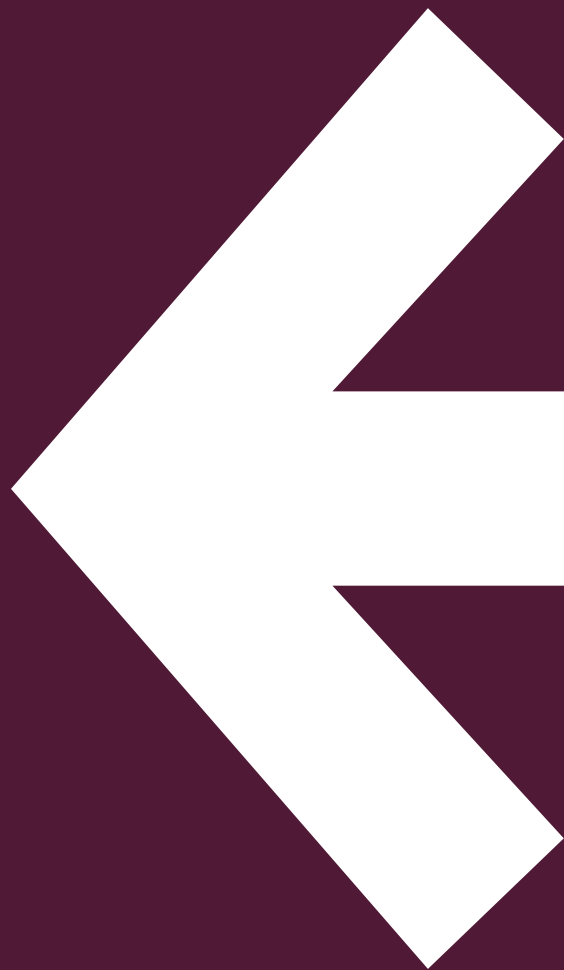
Vragenronde



Op de rem!

*Voorbij de hypernerveuze
samenleving*

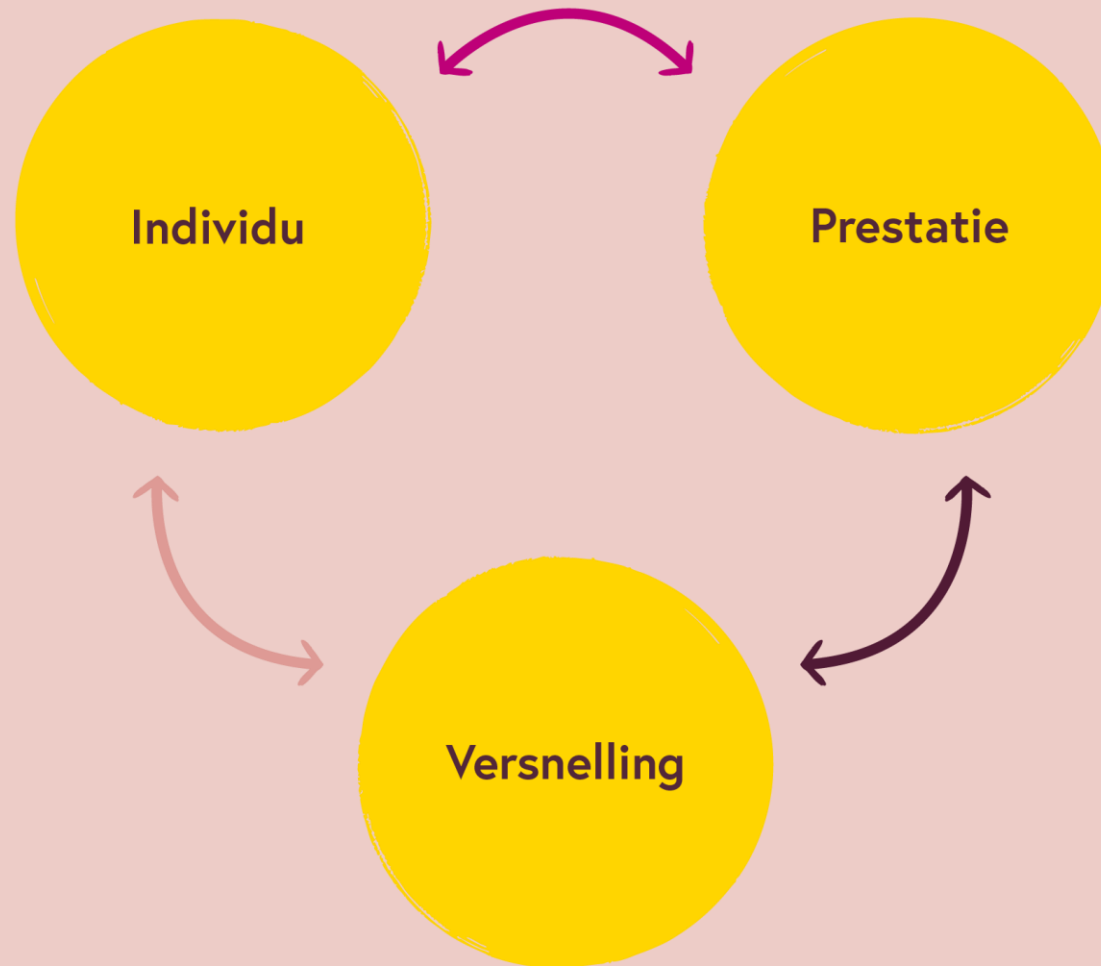
Raadslid Floortje Scheepers & adviseur Ympkje
Albeda



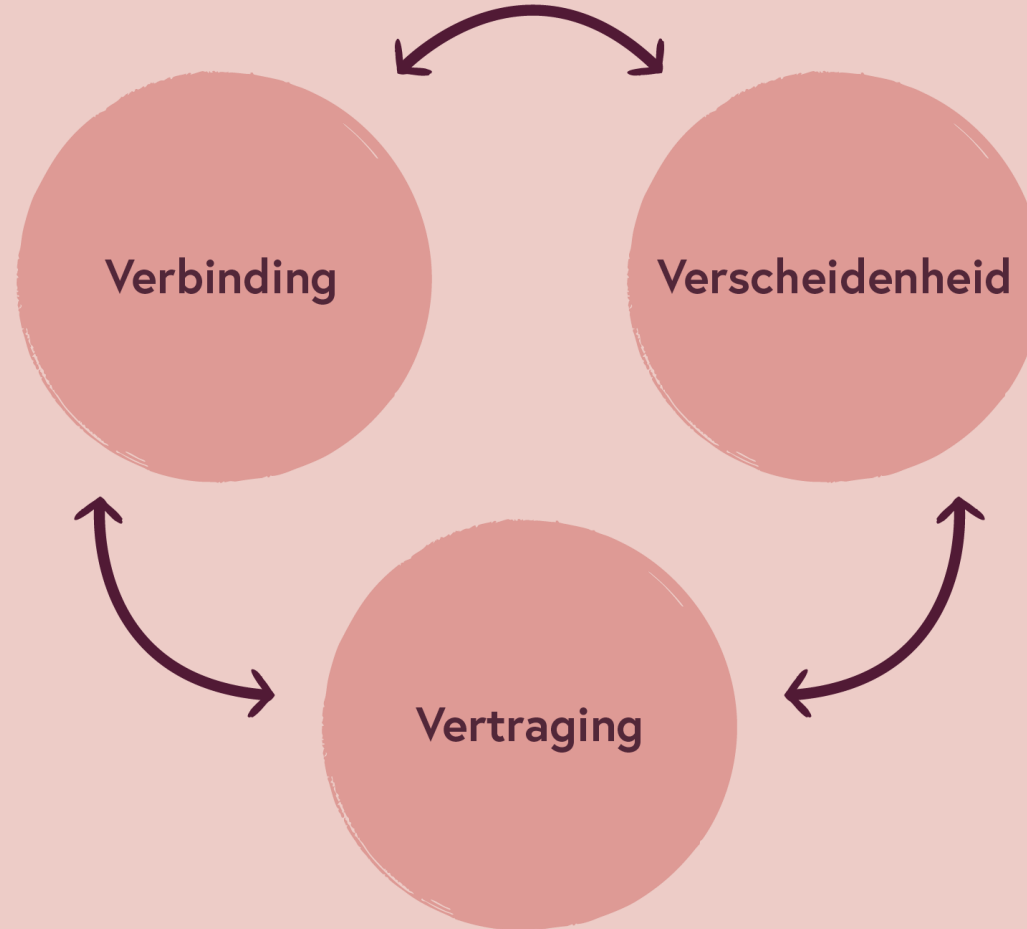
↳ Hoofdboodschap

- **De mentale volksgezondheid staat onder druk.**
- We leven in een hypernerveuze samenleving.
- De RVS pleit voor een meer ontspannen samenleving

↳ De hypernerveuze samenleving



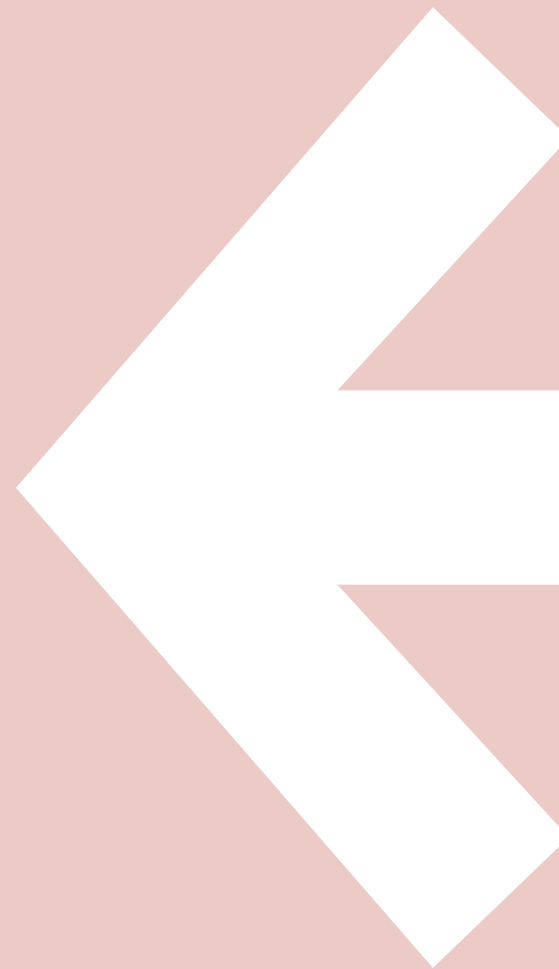
↳ Ontspannen samenleving



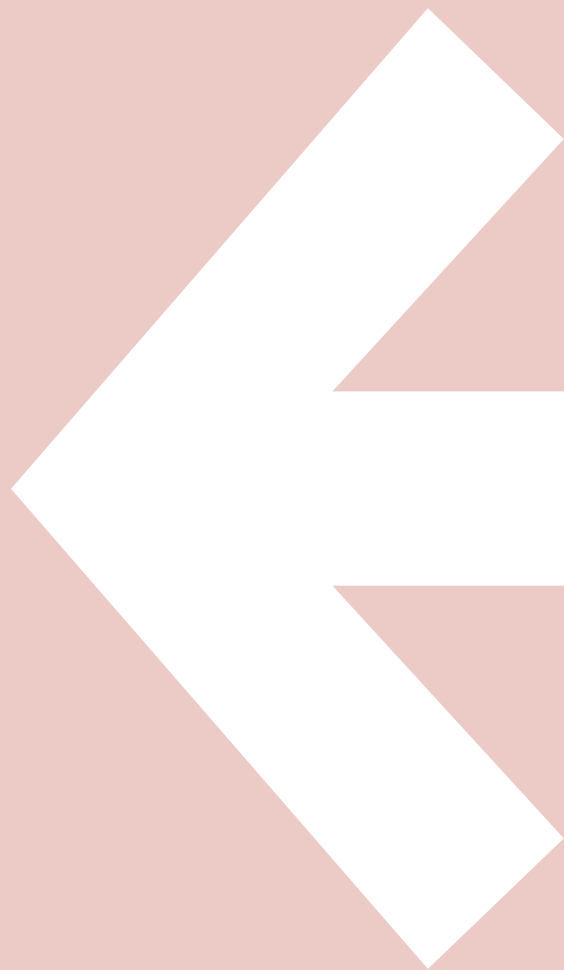
↳ Hoe gaan we op de rem?

- Er is een sociaal culturele verandering nodig
- Erken en omarm onwetendheid
- Ontwikkel overheidsbeleid expliciet gericht op mentale volksgezondheid
- Stel de vraag: draagt dit bij aan de hypernerveuze samenleving of aan een meer ontspannen samenleving?

Vragenronde



Rondvraag



Bedankt voor uw tijd